VALTIONEUVOSTON KANSLIA

Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon 1. osa Jaettu ymmärrys työn murroksesta

18.10.2017
Kaisa Oksanen, VNK

TULEVAISUUS-
SELONTEKO

Vaikuttava kaksivaiheinen tulevaisuusselonteko

- Teemana työn murros ja tulevaisuuden työ
- 1. osa: Jaettu ymmärrys työn murroksesta
  - Julkaistu 8.6.2017, http://vnk.fi/julkaisut
- 2. osa, kesä 2018: Valmiuksien ja ratkaisuvaihtoehtojen luominen työn murroksen aiheuttamiin systeemisiin muutoksiin

Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon 1. osa: Jaettu ymmärrys työn murroksesta

- Keskusteleva ja vuorovaikutteinen prosessi
- Tukeutuu kansalliseen ennakoinnin toimintatapaan ja verkostoihin
- Taustatyönä VN TEAS -hanke työn tulevaisuudesta, tekijänä VTT Oy, valmistui 3.3.2017
- Tilannekatsaukseen käyty läpi yli 80 työn tulevaisuutta luotaavaa tutkimusta, selvitystä ja raporttia
- Jaetun ymmärtämisen rakentamiseksi n. 40 tapahtumaa, työpajaa, kokousta ja asiantuntijatapaamista, joissa työ esillä ja käsittelyssä
- Fokuksessa se mitkä ovat keskeiset muutoskulut työn murroksessa ja mihin kannattaisi jatkossa keskittyä

Jaettu ymmärrys työn murroksen ajureista

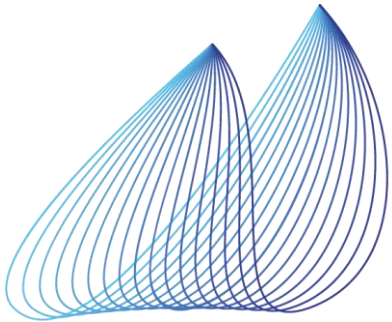

TULEVAISUUS-
SELONTEKO

- Arvonmuodostuksen uusi logiikka ja työmarkkinoiden rakennemuutos
- Uusien teknologioiden ja digitalisaation vaikutus työhön
- Väestönmuutos, muuttoliike ja kansainvälistynyt työelämä

Tulokset: Keskeiset muutoskulut työn murroksessa

TULEVAISUUS-SELONTEKO

- Työn sisällön, käytäntöjen ja organisointitapojen muutokset
- Työnantaja-työntekijä-suhteen muutos
- Toimeentulon muutos
- Osaamisen muutos
- Työn yhteiskunnallisen merkityksen muutos
- Uudet työn käsitteet

Miten järjestetään hyvinvointiyhteiskunta, jos talouskasvusta huolimatta kasvava osa ihmisistä jää perinteisen työelämän ulkopuolelle?

Millaisia turvaverkkoja tarvitaan, jos työyhteiskunnan rajanvedot ja säännöllisyydet hämärtyvät ja muuttuvat neuvoteltaviksi?

Miten ihminen kiinnittyy yhteiskuntaan, jos ei palkkatyön kautta ja miten uudenlaisia, merkityksellisiä tapoja olla osana yhteiskuntaa tulisi tukea?

Miten luodaan edellytykset kaikkien Suomessa asuvien ihmisten pärjäämiselle ja ehkäistään eriarvoistumiskehitystä?

Miten työstä ja sen arvosta keskustellaan tai miten sitä mitataan nyt ja tulevaisuudessa?

Miten tuetaan uuden toiminnan käynnistämistä yrityksissä tai uuden toimeliaisuuden löytymistä yksilölle?

Kun talouskasvu ei enää automaattisesti takaa työllisyyden kasvua	•Miten järjestetään hyvinvointiyhteiskunta, jos talouskasvusta huolimatta kasvava osa ihmisistä jää perinteisen työelämän ulkopuolelle ja palkkatyön verotuksesta saatava rahoituspohja murenee?
Kun työtä tehdään globaaleilla alustoilla ja mobiileissa, virtuaalisissa tai väliaikaisissa verkostoissa ja ilman perinteistä työntekijä-työnantaja-suhdetta	•Miten järjestetään yhteiskunnan turvaverkot, jos perinteiset hyvinvointiyhteiskunnan rajanvedot ja säännöllisyydet hämärtyvät ja muuttuvat neuvoteltaviksi? •Miten järjestetään muun muassa työterveys, työsuojelu, toimintakyvystä huolehtiminen tai edunvalvonta, jos työnantajaa ei perinteisessä mielessä enää ole ?
Kun toimeentulo rakentuu useista puroista ja kun työ ei enää ole pääasiallinen väylä kiinnittyä yhteiskuntaan	•Miten ihminen kiinnittyy yhteiskuntaan, jos ei työn kautta ja miten uudenlaisia, merkityksellisiä tapoja olla osana yhteiskuntaa tulisi tukea?
Kun työ polarisoituu korkean ja matalan tuottavuuden ja osaamisen töiksi	•Miten luodaan edellytykset kaikkien Suomessa asuvien ihmisten pärjäämiselle ja ehkäistään eriarvoistumiskehitystä? •Miten taataan lavea osaamispohja ja joustavat, yksilölliset osaamisen polut läpi elämän?
Kun työ ei enää tarkoita sitä, mitä se on perinteisesti tarkoittanut	•Miten työstä ja sen arvosta keskustellaan tai miten sitä mitataan nyt ja tulevaisuudessa?
Kun digitaloudessa skaalaedut voivat olla valtavia ja tekoälyinvestoinneista saatavat edut nopeita ja radikaaleja	•Pitäisikö luovaa tuhoa eli vanhojen yritysten ja ammattien katoamista ja uusien kehittymistä nopeuttaa ja miten helpotetaan uuden toiminnan käynnistämistä yrityksissä tai uuden työn ja tekemisen löytymistä yksilölle?

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

Kiitos!

Lisätietoja:
Erityisasiantuntija Kaisa Oksanen
Politiikka-analyysiyksikkö
Valtioneuvoston kanslia
kaisa.oksanen@vnk.fi
0504659495

